

Brikkerne falder på plads på Genvejen

Flere og flere unge står i dag uden en ungdomsuddannelse. På Vrå Højskole har man startet forløbet *Genvejen*, der hjælper unge i Nordjylland som er faldet uden for uddannelsessystemet videre.

Af Emily Cecilie Ferm & Henning K. Andersen

Nordjylland. En rød bus med "Vrå Højskole" påtrykt på siden holder klar. I dag skal eleverne på "Højskolen som Genvej" på ekskursion. En elev stirrer tomt ud ad vinduet i bussen. Ud på marker, rasteplasser og skov som suser forbi.

Nogle elever bagerst i bussen lytter til heavy metal. De skrattende toner fra mobiltelefonens højttaler overdøves af regnens hårde slag mod bussens ruder. De fleste sidder for sig selv. Et kærestepar forrest i bussen kysser.

De er på vej på Grenen. Både projektets leder, Nils Nordholm, genvejeleven Christian Jørgensen, flere af Christians skolekammerater, og de, der i øvrigt går på højskolen.

Problemer i uddannelsesjunglen

Den fysiske destination, forstås. Men hvis man er elev på det EU-støttede forløb "*Højskolen som genvej*" eller "*Genvejen*", som forløbet hedder i daglig tale, er der i lige så høj grad tale om en intellektuel og erhvervsmæssig destination.

Støttet af 6,4 millioner EU-kroner satte Vrå Højskole i sensommeren 2015 et projekt i søen, hvor formålet er at hjælpe unge i region Nordjylland med at komme i gang med en ungdomsuddannelse. For mange unge har det svært i uddannelsesjunglen.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at over 130.000 af de 18-25-årige i 2016 ikke havde taget en ungdomsuddannelse. Det er over 22 procent af den del af befolkningen, og tallet er stigende.

På Genvejen har man fokus på at gøre de unge mere selvbevidste. Det sker blandt andet gennem undervisning med fokus på målsætning, at tackle bekymringer og selvværd.

Det er noget, som 53-årige Nils Nordholm kender en ting eller to til. Han har en fortid som leder af et arbejdsmarkedsuddannelsescenter i Aalborg, men er nu projektleder på Genvejen.

"Vi bruger meget tid på at vejlede de unge til at finde ud af, hvad for nogle mennesker, de er. Hvad sætter gang i dem og hvad får dem til at brænde for noget. Vi lærer dem at opleve, at livet er dejligt gennem succesoplevelser," siger Nils Nordholm.

Han oplever, at dem, der blandt andet er havnet på Genvejen via kommunale henvisninger, ofte har problemer med deres selvværd.

"Der kan være nogle, der er ordblinde, generte, eller som måske har brugt mest tid på at være klassens klovn. Andre har oplevet, at der har ikke været nogen i baglandet, som har kunnet vise dem, hvad vil det sige at gå i gang med en uddannelse," lyder det fra projektlederen.

"De elever, vi stadig har kontakt med, bliver fastholdt i uddannelsessystemet bagefter, og de kommer videre," fortæller Nils Nordholm. FOTO: Emily Cecilie Ferm

Studietur i Skagen

Bussen gør sit første stop ved Grenen. Danmarks nordligste punkt. Regnen øser stadig ned. Med dvaske blikke og tunge, langsomme bevægelser træder de første elever ud af bussen. En ung, ranglet fyr tænder hurtigt en smøg. *Swush*. Der går heller ikke længe inden duften af syntetisk jordbær spreder sig.

“Man kan altid lugte, når Malene er i nærheden. Den e-cigaret stinker helt vildt,” siger en af lærerne og griner.

En pige iført sort hættetrøje fra Morsø Produktionsskole brummer for sig selv:

“Er det sjovt i Skagen? Nej. Gu’ fanden er det ej.”

Trods let modvilje på grund af det regnfulde vejr, så går der ikke

længe, før hun smiler over hele ansigtet. Og så føles turen ikke helt så ringe alligevel.

Eleverne fra Genvejen er i dag på ekskursion i Skagen, mens resten af holdets elever er på studietur i Prag. Nogle elever bryder sig ikke om at komme langt væk hjemmefra. Det kan føles utrygt. Her er en dagstur til Skagen med forskellige aktiviteter helt oplagt, fortæller Nils Nordholm.

Den sociale arv er svær at bryde

Forskning har vist, er der en sammenhæng mellem forældres og unges uddannelsesniveau, for det er svært at bryde den sociale arv. Jo lavere uddannelse, forældre har, desto større er risikoen for, at deres børn ikke får en ungdomsuddannelse, viser forskning på området.

På Genvejen er man klar over, at det kan være en vanskelig proces at få eleverne til at leve op til eget potentiale. Men man er tålmodig fra lederside.

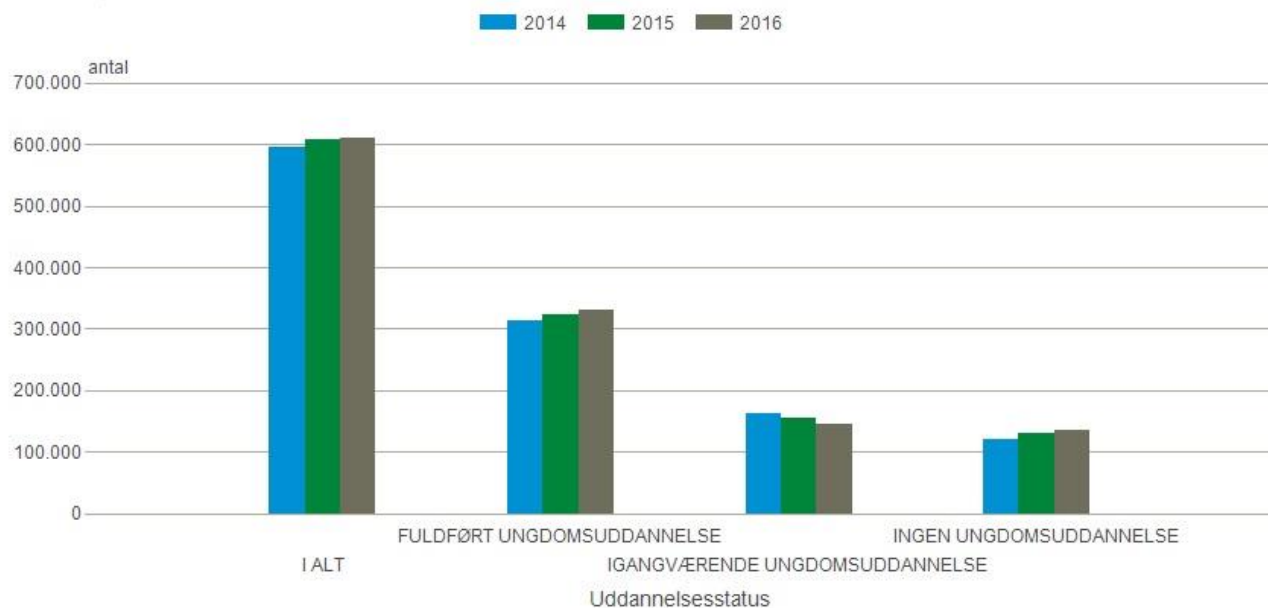
"Mange af de fag, vi har, handler om at inspirere eleverne til at finde ud af, hvad det er, de er gode til, og hvor de finder energien. De er de ludobrikker, der plejer at blive slået hjem igen. Men her får de lov til at få ekstra slag, og det synes de, er fantastisk," siger Nils Nordholm.

Ifølge lederen er det samtidig problematisk, at nogle uddannelser i offentlighedens øjne er mere prestigefyldte end andre.

"Vi prøver på at akademisere vores verden, og det er selvfølgelig fint nok, at vi får højere og højere uddannelse. Problemet er bare, at vi i 2030 kommer til at mangle tusindvis af håndværkere alene i Nordjylland."

18 - 25 åriges ungdomsuddannelser

Alder: I alt | Køn: I alt

Antallet af 18-25-årige, der ikke får en ungdomsuddannelse, er stigende. Kilde: Danmarks Statistik.

Christian drømmer om uddannelse

En af Genvejens elever er 24-årige Christian Jørgensen. Han startede på forløbet tilbage i januar. Før han startede på skolen har han prøvet forskellige uddannelser og blandt andet gået på HTX og HG.

“Jeg havde været inde og ude af kommunesystemet og været ude i arbejdspraktik. Til sidst gik jeg ned med stress. De sidste to år var jeg meget indelukket. Jeg følte, at jeg fik afslag på alt, hvad jeg søgte. Samtidig med, at mine andre kammerater fik arbejde,” siger Christian Jørgensen.

Det var en kammerat som foreslog Christian at tage op på højskolen. Efter en samtale med kommunen blev det besluttet, at det godt kunne lade sig gøre.

“Det at komme ud blandt mennesker har sgu været rigtig godt. Det giver mig klarhed og ro i hovedet. Før klarede jeg det med hash og

bajere. Det hjalp også på sin vis. Men det er nok ikke så sundt i længden,” siger han.

Han har besluttet, at hvis han ikke finder en elevplads som IT-supporter, så vil han starte på data og kommunikation på Tech College i Aalborg til januar.

“Jeg drømmer om at blive IT-supporter. Eller elektriker. Eller bare arbejde på kontor. Jeg er sådan set snart ligeglad, bare jeg får en eller anden form for uddannelse og arbejde, så jeg kan komme videre. Så er jeg glad.”

Der er typisk elever på mellem 18 og 22 år på Genvejen. En af de ældre i forløbet er 24-årige Christian Jørgensen. FOTO: Henning K. Andersen

Drømme i *Bullet Journal*

Efter Skagen-turen skal der skrives *Bullet Journal*. Det er en dagbog, hvor eleverne ser på, hvilke mål de har sat sig for at nå, samt hvordan det er gået med at nå dem. I dag skal eleverne skrive deres drømme ned i bogen.

“Christian er du allerede færdig?” spørger læreren.

“Ja, hvad nu hvis jeg ikke har har så mange drømme ud over at blive IT-supporter?” lyder svaret prompte.

“Det behøver ikke kun at være drømme som handler om uddannelse.”

“Altså jeg er et meget simpelt menneske.”

“Så gå ud og ryg en cigaret og kom ind igen og skriv fire drømme mere på din liste.”

Efter fem minutter kommer Christian ind igen. Med to kopper kaffe.

“Er du kommet på flere drømme?”

“Nej ikke rigtigt. Kun én. Jeg vil stoppe med at ryge efter semesteret.”

“Christian det kan også være rejser, du gerne vil på.” 155 En anden elev bryder ind i samtalen og griner. “Endnu en tur til Skagen måske?”

Drømme

- At få en IT-uddannelse

- Stoppe med at ryge efter semesteret

- Få en autocamper med solceller

- Flytte til et afsides sted i Afrika

- Blive selvforsynende

- Nyde menneskeligheden smadre sig selv, imens jeg er i sikkerhed

- Købe en masse solcreme

Fart på - uden at se sig tilbage

Til sommeren 2018 er de sidste EU-kroner brugt op. Men det betyder langt fra, at Genvejen ender blindt.

"Vi vil bevare projektet, fordi vi synes, det er vigtigt at hjælpe unge mennesker på vej mod at kunne fungere i en uddannelsessituation i samfundet. For vi kan ikke undvære dem. Måske bliver det ikke med 50 elever, men måske ti eller 15," siger projektlederen.

Han forklarer, at projektet er blevet sat i søen, for at åbne øjnene hos kommunerne, og, at det er lykkedes. På samme måde som en af Genvejens tidligere elever, en kejtet, selvudslettende ung mand med lavt selvværd, der troede, han skulle arbejde med IT, fordi det mente familien, ville være en god ide.

"Men det havde han egentlig ikke lyst til. Så kom han på vores

rollespilshold, fordi han godt kunne lide det. Der fandt han ud af, at det her med at bruge hænderne til nogle små ting, at gøre tingene meget præcist, og ordentligt, var meget vigtigt".

I dag er den unge mand i lære som møbelpolstrer.

"Den tekniske proces i det fik ham til at blomstre. Han oplevede, at "det her er jeg meget god til. Her er noget, jeg virkelig kan, og det er spændende". Han fandt simpelthen ud af at det var det, han skulle," husker Nils Nordholm tilbage på sin gamle elev, som han havde med på virksomhedsbesøg.

"Det var som at se et lille barn i en legetøjsbutik, der fik at vide at han egentlig bare måtte vælge, hvad han vil have, da han opdagede, at det var det her, han kunne. Og han har ikke set sig tilbage siden".